

Instytut Finansów
Bankowości i Ubezpieczeń
Uniwersytet Łódzki

Redakcja naukowa

Krystyna Piotrowska–Marczak
Krystyna Kietlińska

Harmonizacja finansów publicznych

narodowej i europejskiej

Difin

Redakcja naukowa

Krystyna Piotrowska–Marczak
Krystyna Kietlińska

Harmonizacja finansów publicznych

w skali narodowej i europejskiej

Difin

8019

Recenzent:
prof. dr hab. Teresa Famulska

Publikacja dofinansowana przez Narodowy Bank Polski
oraz Związek Banków Polskich

307480

Copyright © by Centrum Doradztwa i Informacji
Difin sp. z o.o., Warszawa 2007 r.
Wszelkie prawa zastrzeżone.
Kopiowanie, przedrukowywanie i rozpowszechnianie
całości lub fragmentów niniejszej pracy
bez zgody wydawcy zabronione.

Redaktor prowadzący:
dr Monika Szczerbak

ISBN 978-83-7251-764-7

Printed in Poland

Centrum Doradztwa i Informacji Difin sp. z o.o.,
Warszawa 2007 r.

00-768 Warszawa, ul. F. Kostrzewskiego 1,
tel. (0-22) 851-45-61, (0-22) 851-45-62,
fax (0-22) 841-98-91

Skład i łamanie: Z. Wasilewski,
Warszawa, tel. (0-22) 642-05-20

Wydrukowano w Polsce

Spis treści

Wprowadzenie	11
Rozdział 1	
Integracja europejska jako przesłanka harmonizacji finansów publicznych ...	13
1. Propozycje i charakter prawny zmian konstytucyjnej regulacji finansów publicznych na tle rozwiązań wybranych państw członkowskich Unii Europejskiej <i>Aneta Skoczylas-Tylman</i>	15
2. Zasady Europejskiej Karty Samorządu Terytorialnego a proces decentralizacji finansów publicznych w Polsce <i>Katarzyna Maj-Waśniowska, Rafał Góral</i>	25
3. Sposoby i metody ograniczania kosztów transakcji finansowych przez jednostki samorządu terytorialnego jako wyraz harmonizacji ich finansów w skali europejskiej <i>Beata Filipiak</i>	36
4. Koncepcja <i>dual income tax</i> w świetle dyskusji nad reformą opodatkowania dochodów w Unii Europejskiej <i>Anna Flotyńska</i>	45
5. Wspólny rynek UE a kwestia harmonizacji podatku dochodowego od przedsiębiorstw <i>Urszula Kosterna</i>	53
6. Praktyczne konsekwencje przyjętej metody harmonizacji podatków pośrednich w Unii Europejskiej na przykładzie podatku od towarów i usług <i>Krzysztof Biernacki</i>	62

7. Wykorzystanie stawek kwotowych w systemach podatkowych wybranych państw Unii Europejskiej i OECD <i>Michał Sosnowski</i>	71
8. Harmonizacja finansowych mechanizmów wspierania rozwoju odnawialnych źródeł energii w Unii Europejskiej <i>Grażyna Borys</i>	81
Rozdział 2	
Aktualne problemy finansów publicznych	91
1. Współczesne koncepcje państwa a finanse publiczne <i>Katarzyna Owsiak</i>	93
2. Decentralizacja redystrybucyjnej funkcji finansów publicznych <i>Artur Walasik</i>	101
3. Koncepcja systemu budżetowania zadaniowego <i>Tomasz Strąk</i>	110
4. W poszukiwaniu efektywności sektora publicznego. Zarys budżetu zadaniowego Francji <i>Magdalena Godek</i>	119
5. Zarządzanie kadrami w sektorze publicznym oparte na „pojęciu kompetencji” <i>Adam Szewczuk</i>	129
6. Normy prawne ograniczające zadłużenie publiczne – podstawowe problemy <i>Arkadiusz Babczuk</i>	139
7. Problemy w zakresie planowania wydatków w budżecie państwa <i>Barbara Grabińska, Katarzyna Stabryła</i>	147
8. System gwarancji i poręczeń władz centralnych – porównanie rozwiązań polskich i szwedzkich <i>Kamilla Marchewka-Bartkowiak</i>	156
9. Finansowanie publicznych szkół wyższych w świetle obowiązujących regulacji prawnych <i>Alicja Lefik-Szczepańska</i>	165
10. Rozwój przedsiębiorstw społecznych w wybranych krajach europejskich <i>Krystyna Kietlińska</i>	176
11. Identyfikacja i zarządzanie ryzykiem w projektach partnerstwa publiczno-prawnego <i>Hanna Kociemska</i>	188

Rozdział 3	
Publiczne fundusze celowe	197
1. Publiczne fundusze celowe na świecie – wybrane aspekty porównawcze <i>Jolanta Szolno-Koguc</i>	199
2. Gospodarka finansowa państwowych funduszy celowych <i>Krystyna Piotrowska-Marczak</i>	207
3. Subwencjonowanie ochrony środowiska w systemie funduszy celowych <i>Dorota Burzyńska</i>	215
4. Wpływ niedoboru środków własnych Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na wysokość deficytu budżetowego <i>Tomasz Uryszek</i>	225

Rozdział 4	
Funkcjonowanie systemu podatkowego	235
1. Polityka podatkowa w Unii Europejskiej <i>Jolanta Gatuszka</i>	237
2. Reformy podatkowe a inwestycje zagraniczne w republikach nadbałtyckich <i>Marta Kluzek</i>	248
3. Międzynarodowa konkurencja podatkowa w krajach Unii Europejskiej w zakresie podatku dochodowego od osób prawnych <i>Iwa Kuchciak</i>	257
4. Konkurencja podatkowa w wynikach badań naukowych <i>Teresa Królikowska</i>	269
5. Transgraniczne rozliczanie strat podatkowych – teoretyczne założenia a praktyka <i>Krzysztof Gzyl</i>	278
6. Kierunki reformy polskiego systemu podatkowego <i>Jerzy Sokołowski</i>	287
7. Wpływ wartości klina podatkowego na funkcjonowanie gospodarki kraju <i>Ewa Kosycarz</i>	294
8. Zmiany w podatku dochodowym od osób fizycznych i ich wpływ na dochody budżetowe w latach 2004–2005 <i>Magdalena Ślebocka</i>	304
9. Unikanie opodatkowania a wynagrodzenia menedżerów <i>Michał Kałdoński</i>	316

10. Wpływ stawki podatkowej na wykorzystanie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych
Arkadiusz Żabiński 326
11. Nieprawidłowości w postępowaniu organów kontroli skarbowej w sprawdzaniu wykorzystywania cen transakcyjnych do ucieczek przed podatkiem dochodowym
Radosław Witczak 335
12. Uregulowania i konsekwencje ustawy o zwrocie osobom fizycznym niektórych wydatków związanych z budownictwem mieszkaniowym
Małgorzata Magdalena Hybka 345
13. Zagadnienie subsydiów podatkowych jako formy pomocy publicznej
Piotr Podsiadło 354

Rozdział 5

- Finansowe aspekty polityki regionalnej** 365
1. Reforma polityki regionalnej w Unii Europejskiej w latach 2007–2013
Dorota Czykier-Wierzba 367
2. Finansowanie polityki regionalnej w republice Irlandii w latach 1989–2006
Paweł Galiński 376
3. Specjalne strefy ekonomiczne w Europie. Ich znaczenie i wpływ na rozwój gospodarczy
Radosław Pastusiak 385
4. Finansowe aspekty polskiej polityki migracyjnej jako składowej polityki ludnościowej
Robert Huterski 394
5. Usługi bankowe jako instrument wspierania lokalnego rozwoju gospodarczego
Andrzej S. Krysiak 403
6. Ewaluacja jako narzędzie oceny wykorzystania funduszy publicznych na przykładzie regionalnego programu operacyjnego województwa zachodniopomorskiego
Marcin Będzieszak 411

Rozdział 6

- Finanse samorządu terytorialnego** 421
1. Dyskusyjne problemy dostosowania dochodów do zadań samorządu terytorialnego
Emilia Denek 423

2. Propozycje reform finansów samorządu terytorialnego w „Białej Księdze” Polskiego Forum Strategii Lizbońskiej
Beata Guziejewska 432
3. Dyscyplina finansów publicznych jako narzędzie ochrony zasad dysponowania środkami publicznymi w jednostkach samorządu terytorialnego
Krzysztof Surówka, Mateusz Winiarz 440
4. Dochody, wydatki, wynik, dług sektora samorządowego w relacji do PKB w krajach Unii Europejskiej w latach 1999–2005
Maria Jastrzębska 452
5. Samorząd terytorialny w Polsce jako beneficjent pomocy strukturalnej UE w latach 2007–2013
Marzanna Poniatowicz 462
6. Model partnerstwa publiczno-prawnego w jednostkach samorządu terytorialnego
Dagmara Hajdys 472
7. Przedsiębiorstwa komunalne w krajach Unii Europejskiej
Wojciech Sońta 481
8. Aktywność inwestycyjna samorządu terytorialnego w Polsce w latach 1999–2005
Magdalena Ziolo 491
9. Wydatki inwestycyjne a poziom zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego
Kamila Trojanowska 502
10. Własny potencjał dochodowy wybranych miast a skutki zmian w systemie dochodów jednostek samorządu terytorialnego
Sławomir Franek 511
11. Znaczenie udziałów w podatkach wspólnych w dochodach własnych jednostek samorządu terytorialnego
Edyta Małecka-Ziembińska 520
12. Podatek od nieruchomości a władztwo podatkowe gmin
Jarosław Dziuba 532
13. Opłata adiacencka i planistyczna – niewykorzystane źródło dochodów gmin
Sławomira Kańduła, Janina Kotlińska 542
14. Determinanty zadłużenia gmin w Polsce
Marcin Wiśniewski 556
15. Równowaga finansowa budżetu jednostek samorządu terytorialnego w warunkach realizacji projektów finansowanych środkami bezzwrotnymi
Marek Dylewski 565

Rozdział 7

Finansowanie ochrony zdrowia	575
1. Metody finansowania i redystrybucji środków na opiekę zdrowotną – kryteria i modele <i>Izabela Nawrońska</i>	577
2. Wybrane aspekty finansowania ochrony zdrowia w krajach europejskich <i>Marta Borda</i>	585
3. Finansowanie ochrony zdrowia w Czechach <i>Joanna Niżnik</i>	595
4. Determinanty finansowej nierównowagi polskiego systemu ochrony zdrowia <i>Maria Węgrzyn</i>	602
5. Analiza efektywności programu profilaktycznego <i>Natalia Marska</i>	613
6. Znaczenie kontraktowania w procesie nabywania usług opieki zdrowotnej <i>Justyna Rój</i>	623

Wprowadzenie

Finanse publiczne to dział finansów, który budzi ostatnio szczególne zainteresowanie m.in. ze względu na niedawną akcesję naszego kraju do Unii Europejskiej. Fakt ten powoduje, że problem harmonizacji finansów publicznych jest przedmiotem zainteresowania zarówno teoretyków, jak i praktyków gospodarczych.

Prezentowany tom zawiera 63 opracowania, w których na tle rozważań dotyczących harmonizacji podstawowych dziedzin finansów publicznych w skali UE, przedstawione są zagadnienia, z jakimi mamy do czynienia w tym obszarze w naszym kraju.

W publikacji wyodrębniono siedem części.

Cześć I „Integracja europejska, jako przesłanka harmonizacji finansów publicznych” dotyczy trzech grup problemów. Pierwsza, to propozycja zmian konstytucyjnych regulacji prawnych dotyczących finansów publicznych, zaprezentowana na tle doświadczeń wybranych krajów UE. Do drugiej grupy należą rozważania dotyczące harmonizacji finansów samorządów terytorialnych w skali europejskiej. Trzecia grupa problemów odnosi się do harmonizacji podatków w ramach UE. Są tu prezentowane kwestie opodatkowania dochodów m.in. w kontekście unikania podwójnego opodatkowania oraz konsekwencje przyjętej w UE metody harmonizacji podatku VAT.

Cześć II dotyczy aktualnych problemów finansów publicznych i zawiera trzy grupy problemów. Przede wszystkim są tu prace o charakterze ogólnoteoretycznym, dotyczące roli i funkcji państwa w gospodarce oraz efektywności sektora publicznego. Drugi obszar to planowanie budżetowe. Prace w tym zakresie dotyczą teoretycznych i praktycznych aspektów sporządzania budżetu zadaniowego. Doświadczenia Francji w tym obszarze mogą stanowić cenną wskazówkę dla Polski, która od niedawna stara się stosować tę metodę planowania. Trzecia grupa problemów, to instytucjonalne formy realizacji zadań oparte na współpracy państwa i samorządów lokalnych z podmiotami prywatnymi działającymi w mechanizmie rynkowym.